

Tineretul intercultural
Tabăra de studiu „Descoperă RURBAN”

DESCRIEREA ORGANIZAȚIILOR

Institutul Intercultural Timișoara **www.intercultural.ro**

Institutul Intercultural Timișoara (I.I.T.) este o organizație non-guvernamentală autonomă, non-profit, cu activitate culturală, civică și științifică, fără scopuri politice, care acceptă și promovează valorile și principiile Consiliului Europei în materie de interculturalitate. Institutul Intercultural Timișoara a fost înființat în 1992, cu sprijinul autorităților locale din Timișoara și al Consiliului Europei. Prin programele și activitățile sale, Institutul Intercultural Timișoara urmărește dezvoltarea dimensiunii interculturale în domeniile educației și culturii. Organizația promovează, de asemenea, climatul de toleranță și comunicare interetnică specific orașului Timișoara și regiunii Banatului.

Institutul Intercultural Timișoara are o rețea stabilă de parteneri în diferite regiuni din România și în multe țări europene. Ea este compusă din instituții, organizații non-guvernamentale și specialiști din mai multe arii de interes. Institutul cooperează cu autoritățile locale, regionale și naționale în domeniile: educațional, cultural, de tineret și al minorităților naționale.

Institutul Intercultural Timișoara are o experiență bogată acumulată pe parcursul ultimului deceniu în domeniile educației civice, tineretului, promovării valorilor și principiilor europene, dialogului intercultural, rolului structurilor neguvernamentale în dezvoltarea comunității, proiectelor de cooperare regională și transfrontalieră.

Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület **www.dartke.hu**

Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesület (DARTKE) este de asemenea o organizație non-guvernamentală, non-profit. Este o organizație sistematic interesată de dezvoltarea tineretului din zona în care activează.

DARTKE a realizat studii pe problematica tineretului maghiar din zona transfrontalieră, a organizat conferințe pe teme interculturale cu participare internațională și face parte din rețele de organizații și instituții de profil din regiune.

DARTKE a colaborat cu Institutul Intercultural Timișoara în mai multe proiecte. Experți de la Institutul Intercultural au fost invitați să țină prelegeri atât la Universitatea din Szeged, cât și la conferința „Youth in Civil Europe”.

INTRODUCERE

Tabăra de studiu intercultural „Descoperă RURBAN” a adus laolaltă 32 tineri din două țări, de la sat și de la oraș. Activitățile pregătite pentru participanți s-au bazat pe principiile educației non-formale, pentru ca procesul de învățare să fie cuprinzător și practic.

Pe parcursul taberei de studiu participanții au avut ocazia să vină în contact cu idei în practică precum interculturalitatea, cetățenia activă, toleranța, urbanul, ruralul, stereotipurile, prejudecățile, respectul, echipa, încrederea și prietenia.

Pentru a acoperi atât dimensiunea transfrontalieră, cât și pe cea rural-urban, tabăra a avut patru locații, iar participanții au petrecut trei zile în fiecare locație: Timișoara, localitatea urbană din județul Timiș, România; Cenad, localitatea rurală din județul Timiș, România; Ásotthalom, localitatea rurală din județul Csongrád, Ungaria; Szeged, localitatea urbană din județul Csongrád, Ungaria.

În fiecare dintre aceste locații proiectul a fost vizibil prin evenimente publice sau conferințe, banner și alte materiale promoționale bilingve (în română și maghiară). În fiecare locație, participanții au interacționat cu localnicii – comunitatea locală, organizații non-guvernamentale, autorități locale, au participat la evenimente și alte tipuri de activități, toate făcând parte din exercițiile și sarcinile zilnice. Continuarea acestui proiect se vede în ideile și modul de gândire ale participanților, dar și în ideile concrete de proiecte viitoare care au fost expuse în timpul taberei.

DE CE ACEST PROIECT?

Acest proiect rezonază cu scopurile și obiectivele ambelor organizații partenere. RURBAN nu vizează doar cooperarea transfrontalieră între cele două țări vecine, România și Ungaria, ci și creșterea capacității tinerilor de a fi actori ai schimbării în comunitățile lor, fie ele urbane sau rurale.

Lunga istorie a celor două regiuni nu numai că a contribuit la dezvoltarea culturală a zonelor, ci a jucat un rol important din perspectiva stereotipurilor și a prejudecăților. Tinerii sunt primii afectați de aceste preconcepții, fiindcă sistemul lor de valori se află în formare. Dacă li se oferă ocazia să cunoască realitatea a ceea ce au crezut că e bine sau rău, ei pot deveni actori foarte importanți în viitorul comunităților lor.

Cele două organizații și-au propus țeluri mari pentru acest proiect, ce pot fi obținute prin acțiuni foarte concrete, cum ar fi furnizarea de informație, creșterea interacțiunii și comunicării dintre diferite grupuri și promovarea conceptului de „învățare prin acțiune”.

Un alt motiv pentru acest proiect a fost grupul țintă specific: tinerii. La această vârstă (16-27 ani) oamenii nu sunt numai plini de energie, ci și actori importanți în comunitățile lor. Expresia „tinerii sunt viitorul” nu este nici idealistă, nici propagandistă; este ceva ce a fost demonstrat de-a lungul secolelor. Tinerii au fost aceia care au pornit revoluții și au spus NU compromisului.

Un alt motiv foarte important îl reprezintă metodele folosite în acest proiect. Din păcate educația non-formală nu se întâlnește în școlile din statele foste comuniste. Vechiul regim folosea principiul „cât mai multă informație” și nu punea accent pe dezvoltarea personală a tinerilor și a aptitudinilor lor. Educația non-formală este practică și folositoare în viața de zi cu zi, ea îi ajută pe tineri să-și formeze o gândire proprie.

TABĂRA DE STUDIU INTERCULTURAL „DESCOPERĂ RURBAN”

6 iulie: Sosirea participanților și seara de bun venit în Timișoara

7 iulie: *Prezentarea proiectului, a organizatorilor și trainerilor, a organizațiilor partenere, a participanților. Jocuri de spargere a gheții, să facem cunoștință, jocuri de formare a grupului (Gaura neagră a universului). Evaluare*

8 iulie: *Vizitarea Institutului Intercultural Timișoara și a altor organizații și instituții relevante pentru scopul taberei. Vânătoare de comori în Timișoara. Evaluare*

9 iulie: *După micul dejun, deplasare la Cenad. Întâlnire la Primărie și prezentarea proiectului RURBAN. Exerciții energizante. Grupuri de lucru – descoperirea asemănărilor și deosebirilor dintre oraș și sat în România. Evaluare*

10 iulie: *Exerciții energizante. Introducere în exercițiul „Să vezi viața ca un jurnalist”. Vizită la livadă, la biserica catolică și la muzeul local. Lucru în grupuri pentru exercițiul „Să vezi viața ca un jurnalist”. Evaluare*

11 iulie: *Exerciții energizante. Prezentarea ziarelor. Exercițiul „Familia Mayer”. Exercițiul „Lămâia”. După-amiaza liberă. Interacțiune cu localnicii, joc de fotbal Cenad-Rurban. Evaluare. Seara interculturală*

12 iulie: *După micul dejun, deplasare la Ásotthalom. Sesiune de evaluare intermediară. Prezentare a Uniunii Europene. Evaluare*

13 iulie: *Exerciții energizante. Exercițiul „O nuanță psihologică”. Exercițiul „Porumbelul și cele șase întrebări”. Exercițiul de consolidare a grupului „Scaunele dezordonate”. Exercițiul „Molecula identității”. Joc de rol și introducerea sarcinilor pe grupuri. Grupuri de lucru – interacțiunea cu localnicii și prezentarea proiectului. Evaluare*

14 iulie: *După micul dejun, deplasare la Szeged. Vizitarea sediilor DARTKE și Mobilitás, tur la universitate. Vizită la domul din Szeged. Exerciții energizante. Exercițiul despre stereotipuri și prejudecăți „Mergi în papucii mei”*

15 iulie: *Exerciții energizante. Reflexia în oglindă. Teatru de imagine. Crearea unei relații între două obiecte. Teatrul oprimaților. Teatrul statuilor. Mașinăria discriminării. Prezentarea proiectului „Autostop pentru pace și suflet”*

16 iulie: *Exerciții energizante. Exercițiul „Cei patru pași”. Tehnologia spațiului deschis pentru proiecte comune viitoare. Ceva pentru viitor, „Dicționarul”. Eveniment public „Mașinăria discriminării”. După-amiaza liberă. Evaluare finală*

17 iulie: *Micul dejun și plecarea participanților.*

Zilele petrecute în **Timișoara** s-au dovedit a fi începutul unei perioade frumoase petrecute împreună de participanți și organizatori deopotrivă. Așa cum se întâmplă la toate primele întâlniri între oameni care nu se cunosc, au existat momente de stângăcie, momente în care unii s-au simțit singuri sau au preferat să stea alături de alții care vorbeau aceeași limbă. Trainerii au insistat asupra acestor inconveniențe și au propus jocuri și exerciții energizante care să omogenizeze grupul și să-i facă pe toți să se simtă în siguranță. Primul eveniment care i-a făcut pe toți să se simtă parte a grupului a fost energizantul „Manzinga”, un exercițiu despre eliberarea laolaltă a energiei negative și despre transformarea ei în energie pozitivă. Tot în Timișoara grupul și-a stabilit și atmosfera amuzantă și relaxată care avea să dureze până în ultimul moment al taberei. De exemplu, unul dintre organizatori s-a autoidentificat ca „omul rău responsabil cu respectarea regulilor”, unul dintre participanți făcea figuri amuzante și își subția vocea, au fost lansate expresii amuzante precum „să facem un cerc”, „oameni petrecăreți” și lista a continuat să crească până la sfârșitul taberei. Dar dincolo de relaxare și distracție (mai

ales seara), participanții au primit și responsabilități. Au fost formate cinci grupuri, pe baza preferințelor personale, cu singura cerință ca fiecare grup să fie mixt din punctul de vedere al naționalităților: Grupul social (responsabil cu organizarea timpului liber), Grupul IT (responsabil cu laptop-urile, imprimanta și proiectorul), Grupul pauzelor de cafea (evident, având grijă de pauzele dintre sesiunile de lucru), Grupul timpului (care să se asigure că toată lumea vine la timp la sesiunile de lucru) și Grupul materialelor (responsabil cu flipchart-ul, markererele și celelalte materiale de training). Aceste grupuri au fost de mare ajutor în organizarea evenimentelor zilnice dar mai ales în zilele mutării în noile locații ale taberei.

Revelația șederii la Timișoara a fost ocazia cu care participanții au interacționat cu localnicii: împărțiți în două grupuri, înarmați cu 10 sarcini de îndeplinit, participanții s-au răspândit prin centrul orașului în căutarea unor oameni de altă naționalitate decât a lor, a unor informații despre obiectivele culturale din centru, a unor dovezi că au prezentat ideea proiectului Rurban unor străini și altele de acest fel. Entuziasmul i-a însuflețit pe toți iar întreaga activitate le-a adus, pe lângă febra competiției și contactul cu spiritul Timișoarei, conștiința importanței lucrului în echipă.

După primele zile de lucru petrecute în Timișoara, **Cenadul** părea să fie un mediu de vacanță, o comună românească liniștită. Dar timpul și activitățile au demonstrat contrariul: zilele petrecute la Cenad au fost dintre cele mai pline. Au avut loc vizite la Primărie, la biserica catolică, la muzeu și la ferma pomicolă, s-au organizat activități de cunoaștere mai îndeaproape a localnicilor, de lucru în grup pentru a exprima noile învățături, dar și exerciții care au deschis subiectul stereotipurilor, precum și sesiuni de evaluare. Cea mai lungă activitate a presupus elaborarea unui ziar profesionist, pe baza vizitelor efectuate în grup. Dar din pricina timpului scurt alocat pentru a lucra efectiv la ziare, nici unul dintre cele șase mini-grupuri nu a reușit să-și termine ziarul la timp. Acest fapt a declanșat o lungă sesiune de evaluare urmată de decizia amânării deadline-ului până a doua zi dimineață. De la un moral destul de scăzut, participanții au reușit să dovedească încă o dată că spiritul tânăr este biruitor și i-au uimit pe organizatori și traineri prin eficiența muncii lor laolaltă, prezentând ziare de calitate superioară. Mai mult, ca urmare a unei întâlniri plenare secrete a participanților care a durat ore în șir, întregul grup a avut de transmis un mesaj extraordinar trainerilor și organizatorilor în dimineața următoare:

„Ne-am adunat aici pentru a discuta evenimentele întâmplate în Rurban în 10 iulie 2009. Acest proiect are un concept care are un impact major asupra adolescenților din România și Ungaria, din zonele rurale și urbane. Acest proiect este unul intercultural bazat pe educație non-formală, care urmărește să ne îmbogățească cunoștințele despre mediul nostru. Am dori să-i implicăm pe tineri în găsirea de soluții pentru problemele care apar în zonele în care locuim. La început era cam haotic și toți eram timizi. VIAȚA REALĂ ne-a făcut pe noi, participanții, să ne întâlnim în camera 106. Entuziasmul nostru colectiv este un energizant pentru fiecare membru în parte. Chiar dacă am petrecut împreună doar 5 zile, începem să ne simțim ca o Familie Mare și Fericită. Fiecare membru trebuie să muncească, ne îmbunătățim competențele de cooperare prin faptul că ne simțim responsabili pentru sarcinile noastre, pentru sarcina grupului și pentru colegii noștri de grup. Chiar dacă nu suntem întotdeauna de acord cu metodele folosite, toate

aceste lucruri au ajuns să ne aducă împreună ca pe o adevărată echipă. A trebuit să ne confruntăm cu o sarcină incomodă dar în același timp provocatoare și nouă.

Suntem fericiți să vă anunțăm că ne place la nebunie să fim împreună și că ne simțim bine. Este o mare provocare că folosim trei limbi dar respectăm eforturile echipei de proiect pentru traduceri. Merită.”

Un joc de fotbal între echipa Rurban și echipa Cenad, alături de o seară interculturală în minunata atmosferă a locului de cazare, au completat șederea în Cenad și au făcut unanimă părerea că trebuie să ne întoarcem aici.

Prima zi la **Ásotthalom** a fost în mare parte dedicată evaluării intermediare, fiindcă se simțea nevoia rediscutării regulilor pentru ca participanții să se simtă confortabil. A fost un moment dificil pentru grup, după marele sentiment de a fi împreună la Cenad, dar trainerii s-au orientat spre rezolvarea acestui conflict prin lucrul la conștientizare și la responsabilitatea în cadrul grupului. Curând, dinamica grupului a fost restabilită și programul taberei putea continua. A urmat o prezentare despre instituțiile, istoria și competențele Uniunii Europene. Exercițiile de interior realizate pe parcursul șederii în Ásotthalom au avut ca scop readucerea sentimentului de încredere între participanți și aprofundarea cunoașterii de sine și a celorlalți. Unul dintre cele mai emoționante momente a fost cel de după activitatea „Scaunele dezordonate”, care a cerut coordonare, încredere, responsabilitate și multă răbdare. Toți s-au simțit plini de energie și fericiți că împreună au făcut față cu succes acestei provocări. Grupul era din nou puternic. Astfel că era momentul să se meargă în sat, să se interacționeze cu localnicii, să afle despre stilul lor de viață și să le împărtășească informații și sentimente despre proiectul Rurban. Totul a fost organizat ca o poveste, în care Regina din Ásotthalom (unul dintre organizatori) a fost rugată de Sultanul turc (unul dintre trainerii) să semneze un tratat de pace. Dar regina avea nevoie de dovezi de angajament, așa că participanții au devenit „porumbei ai păcii” iar sarcina lor era de a interacționa cu oamenii din Ásotthalom în mod creativ, de a afla asemănări și deosebiri între satul românesc și cel maghiar, și de asemenea să identifice problemele cu care se confruntă satele din Ungaria. După două ore de cutreierat prin sat, legați unii de alții în grupuri mici, participanții s-au întors la regină. Pentru că ea a fost foarte mulțumită cu dovezile aduse, a fost de acord să semneze Tratatul de pace împreună cu toți soldații păcii. Acest tratat s-a bazat pe trei cuvinte esențiale, alese împreună: Pace, Prietenie și Respect.

Ultima fază a taberei s-a desfășurat în frumosul oraș **Szeged**, unde prima zi a fost dedicată vizitelor la organizații non-guvernamentale locale, un tur al universității și o vizită la Domul catolic din oraș, într-o încercare de familiarizare cu spiritul locului. Toți au fost de acord că orașul este minunat și au petrecut seara pe malul Tisei, începând deja să fie nostalgici pentru că tabăra se apropia de sfârșit. Dar urmau alte activități interesante: pe lângă vizitele la organizațiile non-guvernamentale, interacțiunea cu localnicii a luat forma unui eveniment public, anume teatru de imagine într-o piață publică din centrul orașului. Sub îndrumarea trainerilor, participanții au compus o scenetă de teatru de imagine care vorbea despre discriminare și oprinare. În timpul expunerii scenetei, trecătorilor li se distribuiau pliante și li se povestea despre proiect. Acest eveniment a fost pregătit cu grijă pe tot parcursul șederii în Szeged: activitățile s-au concentrat pe limbajul trupului, mișcări în oglindă și modelul sculptură de expresie. Unul

dintre cele mai emoționante momente a fost prezentarea proiectului „Autostop pentru pace și suflet” din partea unuia dintre traineri, proiect care vorbește despre căutarea sinelui, rezistență, auto-provocare și descoperirea frumuseții vieții în oamenii din jurul tău. O altă activitate provocatoare pentru participanți a fost „Mergi în papucii mei”, în care era vorba despre identificarea stereotipurilor și prejudecăților privitoare la naționalitatea celuilalt și despre prezentarea lor față în față. Împărțiți în grupuri pe baza naționalității (un criteriu care nu mai fusese folosit pe parcursul taberei), participanții au trebuit să identifice lucrurile bune și lucrurile rele despre poporul lor și despre celălalt popor. Acest exercițiu le-a plăcut participanților pentru că acele caracteristici pe care le-au identificat nu erau ideile lor, ci idei preluate de la alții, mai ales cele negative. Toți erau frustrați dar au continuat exercițiul, urmând o evaluare lungă, pentru că aproape fiecare persoană prezintă vrea să îi asigure pe ceilalți că încă sunt prieteni. Totuși, participanții au înțeles cât de delicat este să vorbești despre stereotipuri și cât de important este să le recunoști ca parte a moștenirii tale culturale. Un alt exercițiu deosebit de interesant și de util a fost acela de identificare a unor idei pentru proiecte comune viitoare, iar rezultatele au fost uimitoare. Mai jos sunt unele dintre cele mai bune idei:

Să înființăm organizații non-guvernamentale în zonele rurale;
Să facem teatru de stradă pentru comunitățile noastre;
Centrele culturale să implementeze proiecte europene bazate pe educație non-formală;
Să implicăm autoritățile publice în activități organizate de societatea civilă;
Să creăm un ONG pentru tineret în Szeged pentru a avea ocazia de a se implica în procesul decizional;
Să intensificăm cooperarea între Timișoara și Szeged;
Să facem ONG-urile de tineret mai vizibile;
Să contribuim la creșterea oportunităților tinerilor de a lucra în domeniile lor de specialitate, de a avea slujbe pe timpul verii;
Un parteneriat între Universitatea de Vest Timișoara și Universitatea din Szeged;
Un concurs de biciclete pe traseul Timișoara-Szeged;
Parteneriate culturale între maghiarii din Ungaria și maghiarii din Timișoara;
Organizarea unei Zile a Ecologiei simultan în ambele orașe (Timișoara și Szeged);
Un proiect transfrontalier pentru a ajuta romii să obțină locuri de muncă;
Traininguri speciale pentru funcționarii publici pentru a interacționa cu romii;
Un proiect transfrontalier între ONG-uri din România și Ungaria pentru a ajuta tinerii să obțină stagii de practică în țara vecină;
Organizarea de evenimente în comunități mici și în școli din mediul rural pentru a povesti despre proiectul Rurban.

După acest brainstorming de idei, participanții s-au mobilizat pentru a încropi un mic dicționar româno-maghiar cu cuvintele cel mai des folosite de tineri. Puteți găsi acest dicționar la mijlocul acestei broșuri.

Evaluarea finală a taberei a fost foarte emoționantă pentru toți, toată lumea era tristă pentru că tabăra a fost o experiență de neuitat, dar trainerii și organizatorii au încercat să reamintească participanților că tabăra „Descoperă RURBAN” este doar începutul: este o inițiere pentru participanți în domeniul cooperării transfrontaliere și

fiecare dintre ei va deveni un multiplicator al mesajului Rurban în comunitatea de unde vine.

Metodele trainerilor au fost extraordinare, inspirând participanții să se implice și să împărtășească sentimente de prietenie și de apartenență la o comunitate. Dar oamenii înșiși au fost și mai extraordinari – iar noi, membrii echipei de proiect, suntem recunoscători pentru implicarea și angajamentul fiecăruia de a învăța, de a participa, de a-și face prieteni, într-un cuvânt de a face ca tabăra să fie un succes.

PARTICIPANȚI – A RÉSZTVEVŐK:

Georgiana Michaela Achiței

Krisztina Bolyán

Dumitru Dorin Bot

László Bozó

Melinda Dér

Victor-Dan Dragalina

Klaudia Ferenc

Fanni Filep

Gelu Ștefan Haiduc

Alexandra Harkay

Norbert Hódi

Alexander Claudio Jarcov

Anita Kóródi

Krisztina Köllő

Vivien Lóczi

Mirela Cristina Lupu

Melinda Mali

Larisa Mihaela Mărușcă

Csanád Oláh

Ivett Olasz

János Rozgonyi

Gheorghe Vasile Sarafincean

Patrik Hansi Sârbu

Gergő Szarka

Dóra Török

Edit Török

Ágnes Tülkös

Anca Țăran

Bogdan Văcărescu

Mihaela Vârlan

Tímea Vida

Olimpiu Vuia

TRAINERI – A TRÉNEREK:

Daniela Crăciun

Mihai Iordache

ORGANIZATORI – A SZERVEZŐK:

Oana Bajka
Andreea Gherga
István Markó
Romina Matei

DICȚIONAR – SZÓTÁR

interculturalitate	interkulturalitás
prietenie	barátság
iubire	szeretet
țară	ország
bairam	buli
fițe	menő
noroc!	Egészségedre!
poftă bună!	Jó étvágyat!
pescuit	horgászni
bună ziua!	Jó napot!
te iubesc	szeretlek
cu plăcere	szívesen
la revedere!	Viszlát!
cerc	kör
sat	falu
oraș	város
mulțumesc!	Köszönöm!
ce faci?	Hogy vagy?
bere	sör
vin	bor
scuză-mă!	Elnézést!
te rog	légyszí
da	igen
nu	nem
curcan	pulyka